

Ny Bokin'i Daniela — Isa Valopolo

*Ny Fiafarana sy Fiandohan'ny Fahitana: Ny Fahitana Misokatra Farany
Nomena an'i Ellen White tamin'ny 1884 sy ny Heviny Manan-danja*

Jeff Pippenger
2024-02-13

Tamin'ny taona 1884, i Ellen White dia nahazo ny fahitana farany nataony teo imason'ny olona. Nomena tany Portland, Oregon, izany. Ny fahitana voalohany teo imason'ny olona dia nomena azy tamin'ny 1844, tany Portland, Maine. Jesosy dia mampiseho mandrakariva ny fiafaran'ny zavatra iray miaraka amin'ny fiandohan'izany zavatra izany.

“Tsy ela taorian'ny fandalovan'ny fotoana, tamin'ny 1844, no nomena ahy ny fahitana voalohany. Namangy an-dRamatoa Haines tao Portland aho, anabavy malala ao amin'i Kristy, izay nifamatotra tamin'ny ahy ny fony; izahay dimy mianadahy, samy vehivavy avokoa, dia nandohalika tamim-pahanginana teo amin'ny alitara fianakaviana. Raha mbola nivavaka izahay, dia tonga tamiko ny herin'Andriamanitra tamin'ny fomba izay mbola tsy tsapako hatrizay.”

“Toy ny voahodidin'ny mazava aho, ary toy ny niakatra ambony hatrany niala tamin'ny tany. Nitodika hijery ny vahoakan'ny fiavian'i Kristy teo amin'izao tontolo izao aho, nefa tsy nahita azy, raha nisy feo nilaza tamiko hoe: ‘Jereo indray, ary jereo ambony kely kokoa.’ Tamin'izany dia natratrako ny masoko, ka nahita lalana mahitsy sady ety, nasandratra avo be ambonin'izao tontolo izao. Teo amin'izany lalana izany no nandehanan'ny vahoakan'ny fiavian'i Kristy ho any amin'ilay tanàna izay teo amin'ny faran'ilay lalana. Nisy mazava mamirapiratra napetraka tao aoriany teo am-piandohan'ilay lalana, izay nolazain'ny anjely tamiko fa ilay ‘antso tamin'ny mamatonalina.’ [JEREO MATIO 25:6.] Namirapiratra nanaraka ny lalana manontolo io mazava io, ary nanome hazavana ho an'ny tongony, mba tsy ho tafintohina izy.”

“Raha nibanjina an'i Jesosy, Izay teo anoloany indrindra, nitarika azy ho any an-tanàna, dia voaaro izy. Nefa tsy ela dia sasany reraka, ka nanao hoe lavitra loatra ny tanàna, ary nanantena izy fa ho efa tafiditra tao talohan'izany. Dia nampahery azy Jesosy tamin'ny nanandratany ny sandriny ankavanana be voninahitra; ary avy tamin'ny sandriny dia nivoaka ny mazava iray izay nitsoka nanerana ny antokon'ny adventa, ka niantso mafy izy hoe: ‘Haleloia!’ Ny hafa kosa, tamim-pahasahiana tsy am-piheverana, nandà ny mazava teo aoriany, ka nanao hoe tsy Andriamanitra no nitondra azy nivoaka hatraiza izao. Dia maty ny mazava tao aoriany, ka navelany ho ao anatin'ny aizina tanteraka ny tongony; ary tafintohina izy ka tsy nahita intsony ny marika sy Jesosy, ary latsaka niala tamin'ny lalana nidina ho any amin'ilay tontolo maizina sy ratsy fanahy etsy ambany.” Christian Experience and Teachings of Ellen G. White, 57.

Ao anatin'ilay tantaram-piainan'i Ellen White misy boky enina, nosoratan'ny zafikeliny Arthur L. White, dia voarakiny ny fanambarana iray nataon'i John Loughborough tao amin'ny Fivorian'ny Fihaonambe Lehibe tamin'ny taona 1893.

“Loughborough, tamin’ny nanaovany lahateny tao amin’ny fivoriana’ny General Conference sivy taona tatỳ aoriana, dia nilaza hoe: “Efa nahita an’i Sister White tao amin’ny fahitana aho, tokony ho in-dimampolo teo. Ny voalohany dia efa tokony ho efapolo taona lasa izay.... Ny fahitana farany nataony ampahibemaso dia tamin’ny taona 1884, tao amin’ny toby fivoriana tao Portland, Oregon.” Ellen White Biography, boky faha-3, 256.

Mbola mbola hanana nofy sy fahitana izy taorian’ny 1884, nefa ny fahitana izay nitranga teo imason’ny besinimaro dia nifarana marina tokoa efapolo taona katroka taorian’ny niandohany, ary samy tao amin’ny tanàna nantsoina hoe Portland no nisehoan’ny fiandohana sy ny fiasaràn’ireo fahitana misokatra. Ny tanàna voalohany dia teo amin’ny morontsiraka atsinanan’i Etazonia, ary ny tanàna farany kosa teo amin’ny morontsiraka andrefana. Mety hisy haniry hilaza fa tsy midika inona izany zava-misy izany afa-tsy fifanandrian-javatra maha-olombelona fotsiny, ary ny hafa kosa mety hilaza fa efa tanteraka ny tanjon’ireo fahitana misokatra, ka izany no namaranan’ny Tompo azy rehefa afaka efapolo taona.

Ny tena antony dia noho ny fitomboan’ny tsy fankatoavana sy ny fikomiana manohitra ny fanomezam-pahasoavan’ny faminiana izay efa nomena ny hetsika Millerita.

“Rehefa tonga teto Oakland aho dia noman’ny fahatsapana mavesatra ny amin’ny toetry ny raharaha tany Battle Creek, ary izaho kosa nalemy, tsy nanan-kery hanampy anareo. Fantatro fa niasa ny lalivain’ny tsi-finoana. Ireo izay nanamavo ny didy mazava ao amin’ny tenin’Andriamanitra dia nanamavo koa ny testimonies izay nananatra azy hihaino izany teny izany. Raha nitsidika tany Healdsburg aho tamin’ny ririnina lasa teo, dia nahery tamin’ny vavaka sy vesaran’ny tebiteby ary alahelo. Fa indray mandeha, raha nivavaka aho, dia nesorin’ny Tompo ny haizina, ka fahazavana lehibe no nameno ny efitra. Nisy anjelin’Andriamanitra teo anilako, ary toa tany Battle Creek aho. Tao amin’ny filan-kevitareo aho; nandre teny nambaran’olona aho, nahita sy nandre zavatra izay, raha sitrapon’Andriamanitra, dia iriko mba ho voafafa mandrakizay tsy ho ao an-tsaiko. Naratra mafy ny fanahiko ka tsy fantatro izay hatao na izay holazaina. Misy zavatra sasany tsy azoko ambara. Nasaina aho tsy hampahafantatra na iza na iza ny amin’izany, fa mbola maro no tsy maintsy haseho mialoha.

“Nolazaina tamiko ny hanangona ny fahazavana izay nomena ahy sy hamela ny tarany hamirapiratra ho any amin’ny vahoakan’Andriamanitra. Efa nataoko izany tamin’ny lahatsoratra tao amin’ny gazety. Nifoha tamin’ny telo ora aho saika isa-maraina nandritra ny volana maro ka nanangona ireo zavatra samihafa izay nosoratana taorian’ny nanomezana ahy ireo testimonia roa farany tany Battle Creek. Nosoratako ireo raharaha ireo ka nalefako haingana tany aminareo; kanefa tsy noraisiko araka ny tokony ho izy ny fikarakarana ny tenako, ary ny vokany dia resin’ny enta-mavesatra aho; tsy mbola vita avokoa ny soratro rehetra mba hahatratra anareo tamin’ny Fivoriambe Lehibe.”

“Ary nony teo am-bavaka aho dia nanambara ny Tenany indray ny Tompo. Tany Battle Creek indray aho. Tao an-trano maro aho ka nahare ny teninareo manodidina ny latabatreo. Ny antsipiriany dia tsy mahazo ambarako ankehitriny. Manantena aho fa tsy ho voatery hotanisaina mihitsy izany. Ary nanana nofy maromaro tena manaitra indrindra koa aho.

“Feo inona no hoekenareo ho feon’Andriamanitra? Inona no hery voatahiry eo am-pelatanan’ny Tompo hanitsiana ny fahadisoanareo sy hampisehoana aminareo ny lalana alehanareo araka izay tena izy? Inona no hery hiasa ao amin’ny fiangonana? Raha mandà hino ianareo mandra-panaisotra ny aloky ny tsy fahazoana antoka rehetra sy ny mety rehetra hisian’ny fisalasalana, dia tsy hino mihitsy ianareo. Ny fisalasalana izay mitaky fahalalana lavorary dia tsy hilefitra velively eo anatrehan’ny finoana. Miorina amin’ny porofo ny finoana, fa tsy amin’ny fampisehoana tsy azo lavina. Takian’ny Tompo amintsika ny hankatoavantsika ny feon’ny adidy, raha toa ka misy feo hafa manodidina antsika rehetra mandrisika antsika hanaraka lalana mifanohitra amin’izany. Mitaky fitandremana mafy avy amintsika ny fanavahana ny feo miteny avy amin’Andriamanitra. Tsy maintsy toherintsika sy resintsika ny fironana, ary ankatoavintsika ny feon’ny fieritreretana, tsy misy fifanolanana na fampandefitra, fandrao mitsahatra ny fanentanan’izany ka ny sitrapo sy ny fientanam-po no hanapaka. Tonga amintsika rehetra ny tenin’ny Tompo, dia isika izay tsy nanohitra ny Fanahiny tamin’ny fanapahan-kevitra tsy hihaino sy tsy hankatò. Ity feo ity dia re ao amin’ny fampitandremana, ao amin’ny torohevitra, ary ao amin’ny fananaran-teny. Hafatry ny Tompo mitondra fahazavana ho an’ny olony izany. Raha miandry antso mafimafy kokoa na fotoana tsara kokoa isika, dia mety hesorina amintsika ny fahazavana, ka havela ao amin’ny haizina isika.”

Testimonies, volume 5, 68.

Nanamarika i Sister White fa raha mbola miseho hatrany ny fikomiana manohitra ny asany amin’ny maha-mpaminanivavy azy, dia “azo esorina ny fahazavana, ary” ny Advantisma Laodiseana dia “havela ao amin’ny maizina.” Tamin’ny 1915, dia nesorina ny fahazavana. Andriamanitra dia nanana sy mbola manana fahafahana feno hanangana mpaminany na mpaminanivavy isaky ny sitrany hanao izany. Nanangana an’i Elisa Izy hanaraka an’i Elia, nefa tsy nisy mpaminany velona natsangana taorian’ny 1915, satria ny Tompo dia efa “nanaisotra ny fahazavana.”

Momba ny nofy sy ny fahitana nomena an’i Rahavavy White, dia nisy fe-potoana telo. Ny fe-potoana voalohany, naharitra efapolo taona, dia fotoana nisehoan’ny fahitana ampahibemaso, ho amin’ny tanjona nifandray tamin’ny fampiorenanana ny fanomezam-pahasoavana ao an-tsain’ireo izay nanatrika tamin’ny fotoana nisehoan’ny fahitana. Avy eo, nanomboka tamin’ny 1884 ka hatramin’ny nahafatesany tamin’ny 1915, dia nisy fahitana sy nofy nomena izay mbola ho fanorenana ny vahoakan’Andriamanitra ihany, nefa nomena mangingina izany. Ny fe-potoana fahatelo dia nanomboka tamin’ny 1915, ary nanome ny porofo fa ny Advantisma Laodiseana dia tao anatin’ny haizin’ny fihemorana.

Ang Israelya sa karaan nagalaragway sa moderno nga Israel, kag sa tion sang bug-os nga pagrebelde nga ginrepresentar ni Eli kag sang iya duha ka anak nga lalaki, si Hophni kag si Phineas, wala sing “maathag nga panan-awon.” Ang kabangdanan amo ang ila mabug-at nga paglapas kag pagrebelde. Ang Dios wala nagabag-o.

“Nisy fampitandremana hafa koa tokony homena ny taranak’i Ely. Tsy nahazo nifandray tamin’ny mpisoronabe sy ny zanany Andriamanitra; ny fahotany, tahaka ny rahona matevina, no nanakombona ny fanatrehan’ny Fanahiny Masina. Kanefa teo afovoan’ny faharatsiana dia nitoetra ho mahatoky tamin’ny Lanitra ilay zaza Samoela, ary ny hafatry ny fanamelohana ho

an'ny taranak'i Ely no andraikiny amin'ny maha-mpaminanin'ny Avo Indrindra azy.”

“Sarobidy ny tenin'i Jehovah tamin'izany andro izany; tsy nisy fahitana niseho miharihary. Ary tamin'izany andro izany, raha i Ely nandainga teo amin'ny fitoerany, sady efa nanomboka manjombona ny masonry ka tsy nahita izy, ary talohan'ny namonoan'ny jiron'Andriamanitra tao amin'ny tempolin'i Jehovah, izay nisy ny fiaran'Andriamanitra, ary Samoela nandry hatoritory; dia niantso an'i Samoela Jehovah.' Noheveriny fa feon'i Ely izany, ka dia nankeny anilany fandrianan'ny mpisorona ilay zaza ka nanao hoe: 'Inty aho; fa niantso ahy ianao.' Dia namaly izy hoe: 'Tsy niantso aho, anaka; mandria indray.' Intelo no niantsoana an'i Samoela, ary intelo koa no namaliany toy izany. Ary tamin'izay dia resy lahatra i Ely fa ny feo miafina dia feon'Andriamanitra. Nandalo ny mpanompony voafidy, dia ilay lehilahy fotsy volo, Jehovah, mba hifandray amin'ny zaza iray. Izany dia fananarana mangidy nefa mendrika tokoa ho an'i Ely sy ny ankohonany.” Patriarika sy Mpaminany, 581.

Tao anatin'ny fivadiham-pinoan'ny tranon'i Ely dia tsy nisy fahitana miharihary, fa “sarobidy” ny Tenin'i Jehovah tamin'izany andro izany. Ny teny hebreo nadika hoe “sarobidy” dia midika hoe “tsy fahita firy”. Hatramin'ny 1844 ka hatramin'ny 1884, dia nisy “fahitana miharihary” nomena ny Advantisma Laodiseana. Voalohany dia naorina tao amin'ny tantaran'ny hetsika Millerita Filadelfiana izany, ary tamin'ny 1856 dia nanomboka nampahafantarina fa ny hetsika Filadelfiana dia efa niova ho amin'ny hetsika Laodiseana, nefa mbola nitohy ihany ny fahitana miharihary, satria maharitra fahari-po sy mamindra fo Andriamanitra.

Avy eo, tamin'ny taona 1863, dia nanomboka ny fikomiana hanohitra ireo fahamarinana fototra, nefa ny “fahitana mivantana” dia mbola nitohy hatramin'ny 1884. Avy eo dia nisy fiovana nitranga. Ao amin'ny toko faha-valon'ny bokin'i Ezekiela, ireo fahavetavetana efatra dia aseho ho miha-mitombo amin'ny toetrany. Ny taona 1884 dia maneho ny saika fiafaran'ny taranaka voalohany sy ny fiandohan'ny taranaka faharoa. Ny tantaran'ny Advantista dia manamarika fa tamin'ny 1881, ary avy eo indray tamin'ny 1882, dia nisy fitomboana roa lehibe teo amin'ny fikomiana.

Tamin'ny taona 1881, ny Filohan'ny Fivoriambe Foibe (George Butler) dia nanoratra sy namoaka andian-dahatsoratra tao amin'ny *Review and Herald*, izay nilazany fa ny ampahany sasany amin'ny Baiboly dia nahazo tsindrimandry mihoatra noho ny ampahany hafa, ary tamin'ny famaranana ny lahatsorany dia tena nanondro mihitsy aza izy fa misy ampahany sasany amin'ny Baiboly izay tsy nahazo tsindrimandry. Taorian'izany, tamin'ny taona 1882, Uriah Smith, izay mpitarika ny asa fanontam-pirinty, ary tamin'izany fotoana izany koa dia mpitarika ny asa fanabeazana, dia nanomboka nampianatra fa rehefa naseho tamin-dRahavavy White ny faminaniana momba ny hoavy na ny tantara masina tamin'ny lasa, dia nahazo tsindrimandry ny teniny; nefa, hoy ny heviny, rehefa nanondro ny tsy fahatanterahan'ny tena manokan'ny mambran'ny fiangonana izy, dia hevitra maha-olombelona azy fotsiny izany.

Tamin'ny taona 1881 dia nisy fanafihana misokatra nataon'i Satana tamin'ny alalan'ny filohan'ny fiangonana hanohitra ny fahefan'ny Baiboly King James; ary tamin'ny taona nanaraka dia nitarika fanafihana mitovy amin'izany hanohitra ny fahefan'ny Fanahin'ny Faminaniana koa ilay mpitarika ny asa fanabeazana sy famoahana boky. Hatramin'ny taona 1884, ny fijoroana vavolombelona dia

milaza fa tamin'izany andro izany dia tsy nisy fahitana misokatra. Hatramin'ny 1863 ka hatramin'ny 1881, dia nitombo ny fikomiana ka nahafaoka ny Baiboly sy ny Fanahin'ny Faminaniana, ary tsy niresaka fotsiny intsony ny fandavana ireo fanorenana.

Ny fahavetavetana efatra aseho ao amin'ny Ezekielà toko faha-valo dia tanterahin'ireo loholona fahiny, izay maneho ny fitarihana an'i Jerosalema, izay nanomboka tamin'ny maha-fikambanam-piangonana ara-dalàna azy ho Adventisma Laodikeana tamin'ny taona 1863. Tamin'izany fotoana izany dia navoaka tao amin'ny Review and Herald ny lahatsoratra iray, izay atokan'ny mpahay tantara sasany ho nosoratan'i James White, na dia ny antontan-taratasy momba ilay lahatsoratra aza dia tena manondro kokoa an'i Uriah Smith ho mpanoratra tena izy. Na izany aza anefa, ny ozona momba ny fanorenana indray an'i Jeriko dia tanteraka mazava tamin'i James White, ary i Uriah Smith no olona namorona ny tabilao sandoka tamin'ny 1863. Tamin'ny taona 1881, ny filohan'ny Fihaonambe Lehibe dia nametraka lahatsoratra tao amin'ny Review and Herald, izay nanohitra ny fahefana feno ananan'ny Baiboly, ary avy eo tamin'ny taona nanaraka dia nanomboka fanafihana tamin'ny fahefan'ny Fanahin'ny Faminaniana i Uriah Smith.

Ireo lehilahy fahiny izay tokony ho mpiambina no nitarika fanafihana ampahibemaso izay natomboka tamin'ny famelezana ireo fahamarinana fototra aseho ao amin'ny nofin'i Miller sy aseho an-tsary eo amin'ireo takelaka roa an'i Habakoka. Avy teo dia nanomboka nanafika ireo vavolombelona roa, dia ny Baiboly sy ny Fanahin'ny Faminaniana, izy ireo. Tamin'io vanim-potoana io ihany (fiandohan'ny taona 1880), ny mpitarika ny asa ara-pahasalamana, John H. Kellogg, dia nanomboka nampiditra ny spiritisma amin'ny panteisma teo amin'ny fitarihan'ny fiangonana. Tamin'ny 1881 dia nalevina i James White, ary i Rahavavy White dia teo afovoan'ny fikomiana nitombo sy nihamafy nataon'ny mpitarika ny rafitra fanabeazana, ara-pahasalamana, ary ara-politikan'ny fiangonana.

Ang mensahe na dumating noong 1856, na siyang pinalaking liwanag ng “pitong panahon,” at gayundin ang mensahe sa Laodicea, ay tinanggihan, at nilayon ng Panginoon na ulitin ang mismong mensaheng iyon sa Pangkalahatang Kumperensiya sa Minneapolis noong 1888, sa pamamagitan ng mensaheng ini harap nina Elder Jones at Waggoner. Ang kanilang mensahe ay hindi isang bagong mensahe, at nang kausapin ni Sister White yaong mga sumalungat sa kanilang mensahe, tinukoy niya na pinaniniwalaan ng mga mapanghimagsik na ang kanilang paglaban sa mensahe nina Jones at Waggoner ay kumakatawan sa kanilang pananagutang ipagtanggol ang matatandang muhon, na siya ring mga sinaunang pundasyon. Inihayag ng kanilang paghihimagsik na pagsapit ng 1888, hindi na nila nauunawaan kung ano ang mga pundasyon, samakatuwid baga'y na ang mga saligang katotohanan ay kumakatawan sa katuwiran ni Cristo. Sa konteksto ng mga muhon at ng mga tuntunin ni William Miller ay sinabi niya:

“Tokony ho fantatsika ho antsika manokana izay mandrafitra ny Kristianisma, izay atao hoe fahamarinana, izay finoana noraisintsika, ary izay lalàn'ny Baiboly—dia ireo lalàna nomena antsika avy amin'ny fahefana ambony indrindra. Maro no mino nefa tsy manana antony iorenan'ny finoany, tsy manana porofo ampy momba ny fahamarinan'izany raharaha izany. Raha misy hevitra atolotra izay mifanaraka amin'ny hevitra efa niforona rahateo ao an-tsainy, dia vonona handray izany izy ireo. Tsy mandinika miainga avy amin'ny antony mankany

amin'ny vokany izy; tsy manana fototra marina ny finoany, ary amin'ny fotoam-pitsapana dia ho hitany fa nanorina teo ambonin'ny fasika izy.”

“Izay miala sasatra sady afa-po amin'ny fahalalany tsy lavorary ankehitriny momba ny Soratra Masina, ka mihevitra izany ho ampy ho famonjena azy, dia miorina ao anatin'ny fitaka mahafaty izy. Maro ireo izay tsy tena voaomana tsara amin'ny porofo ara-tSoratra Masina, mba hahafahany mamantatra ny fahadisoana sy manameloka ny lovan-tsofina rehetra ary ny finoanoam-poana rehetra izay natolotra ho toy ny fahamarinana. Nampiditra ny heviny manokana tao amin'ny fanompoam-pivavahana amin'Andriamanitra Satana, mba hahafahany manimba ny fahatsoran'ny filazantsaran'i Kristy. Maro dia maro amin'ireo izay milaza fa mino ny fahamarinana ankehitriny no tsy mahalala izay mandrafitra ilay finoana izay natolotra indray mandeha monja ho an'ny olona masina—Kristy ao anatinareo, fanantenan'ny voninahitra. Mihevitra izy fa miaro ireo mari-pamantarana tranainy, nefa matimaty fanahy sy tsy miraharaha izy. Tsy fantany izay atao hoe manenona ao amin'ny fanandramany sy manana ny tena hatsaran'ny fitiavana sy ny finoana. Tsy mpianatra akaiky ny Baiboly izy, fa kamo sy tsy mitandrana. Rehefa mipoitra ny tsy fitovian-kevitra momba ireo andalan-tenin'ny Soratra Masina, ireo izay tsy nianatra tamim-pikasana ary tsy mazava tsara ny amin'izay inoany, dia miala amin'ny fahamarinana. Tokony hampitaina amin'ny rehetra amim-pahatsapana lalina ny maha-ilaina ny mikatsaka amim-pahazotoana ny fahamarinana avy amin'Andriamanitra, mba hahalalany fa fantany tokoa izay fahamarinana. Misy ireo izay milaza ho manana fahalalana be, ary afa-po amin'ny toe-pahasalamany, nefa tsy manana zotom-po bebe kokoa ho amin'ny asa izy, tsy manana fitiavana mirehitra bebe kokoa ho an'Andriamanitra sy ho an'ireo fanahy izay maty ho azy Kristy, noho izay mety ho nananany raha tsy mbola nahalala an'Andriamanitra akory izy. Tsy mamaky ny Baiboly izy [mba] handraisany ho an'ny fanahiny manokana ny tsoka sy ny haniny manankarena. Tsy tsapany fa feon'Andriamanitra miteny aminy izany. Kanefa, raha tiantsika ny hahatakatra ny lalan'ny famonjena, raha tiantsika ny hahita ny taratry ny Masoandron'ny fahamarinana, dia tsy maintsy mandinika ny Soratra Masina amim-pikasana isika; fa ny teny fikasana sy ny faminiana ao amin'ny Baiboly dia mandatsaka taratry ny voninahitra mazava eo amin'ny drafitra masin'ny fanavotana, dia ireo fahamarinana lehibe izay tsy takatra mazava.” The 1888 Materials, 403.

Ity fanambarana ity dia nalaina avy tamin'ny fijoroany ho vavolombelona nandritra ny vanim-potoanan'ny 1888, ary ambarany fa ireo mpikomy dia manangana fototra eo ambonin'ny fasika, na dia tsy fantany aza izany. Hoy izy: “Maro be ireo milaza fa mino ny fahamarinana ankehitriny, nefa tsy mahalala izay mandrafitra ny finoana izay efa natolotra indray mandeha ho an'ny olona masina—Kristy ao anatinareo, fanantenan'ny voninahitra. Mihevitra izy fa miaro ireo mari-pamantarana fahiny, nefa matimaty sy tsy miraika izy.” Faritany ho mbola ao amin'ny toetry ny Laodikia izy ireo, satria “matimaty” izy. Ary faritany ny hoe “ny finoana izay efa natolotra indray mandeha ho an'ny olona masina—Kristy ao anatinareo, fanantenan'ny voninahitra.” Kristy no Vatolampin'ny mandrakizay, ary amin'ny maha-Vatolampin'ny mandrakizay Azy, Izy no maneho ireo vatosoa ao amin'ny nofin'i Miller.

“Efa tonga ny fampitandremana: Tsy misy na inona na inona azo avela hiditra izay hanakorontana ny fototry ny finoana izay nanorenantsika hatramin'izay, nanomboka tamin'ny nahatongavan'ny hafatra tamin'ny 1842, 1843, ary 1844. Tao anatin'io hafatra io aho, ary

hatramin'izay dia nijoro teo anatrehan'izao tontolo izao aho, mahatoky amin'ny fahazavana izay nomen'Andriamanitra antsika. Tsy mikasa ny hanesorantsika ny tongotsika hiala eo amin'ilay lampihazo izay nametrahana azy izahay, raha isan'andro isan'andro nitady ny Tompo tamin'ny vavaka mafana fo, nitady fahazavana. Heverinareo va fa hahafoy ny fahazavana izay nomen'Andriamanitra ahy aho? Ho tahaka ny Vatolampin'ny mandrakizay izany. Izy no nitarika ahy hatramin'ny nanomezana azy.” Review and Herald, 14 Aprily 1903.

Olon-dehibe iray manan-danja mikasika ny zava-misy momba ireo mpikomy, izay lehilahy fahiny notondroin'i Ezekiela, no asongadiny rehefa milaza izy hoe: “Tsy mandinika avy amin'ny antony mankany amin'ny vokany izy ireo.” Ny ratsy fanahy dia tsy mahay, na tsy mety, mandinika avy amin'ny antony mankany amin'ny vokany. Ny vokatry ny fivoriana ny Fihaonambe Lehibe tamin'ny taona 1888 dia tena feno fikomiana tokoa ka nanapa-kevitra ny handao i Rahavavy White, nefa ny mpitari-dalana anjelin'ny kosa nandidy azy fa tsy maintsy mitoetra izy ary manoratra ny tantara mifanindran-dalana amin'ny fikomiana'i Kora, Datana ary Abirama. Ny fikomiana'ireo lehilahy fahiny no vokatra, ary ny antony dia ny fandavana ny hafatry ny Laodikia izay tonga niaraka tamin'ny fahazavana nitombo momba ny “impito” tamin'ny 1856, ary avy eo niitatra ho amin'ny fikomiana nanohitra ireo fanorenana tamin'ny 1863, izay avy eo nitarika ho amin'ny fanafihana voalohany ny Baiboly ary avy eo ny Fanahin'ny Faminaniana, miaraka amin'ny fampidirana ny fanahy araka an'i Kellogg.

Mazava ho azy fa ireo mpitantara ny tantaran'ny lehilahy fahiny, nandritra ny tantara, dia nandrakotra tamin'ny fako sy ny lovantsofina sy ny fomba amam-panao ary ny lovia feno angano ireo fahamarinana mifandray amin'ny fikomiana; fa izay mandray anjara amin'izany karazam-pikomiana izany dia miezaka mandrakariva hanafina ny porofo.

Loza ho an'izay mikatsaka lalina hanafina ny fisainany amin'i Jehovah, ka ny asany atao ao amin'ny maizina, ary hoy izy: Iza no mahita antsika? ary iza no mahalala antsika? Isaia 25:19.

Ny lehilahy resahin'i Isaia ao amin'ilay andininy dia ireo izay amaritany ho “ireo lehilahy mpaneso izay mifehy ity firenena ity ao Jerosalema,” ary izy ireo ihany koa no lehilahy fahiny izay tokony ho mpiambina ny vahoaka ao amin'ny toko faha-valon'i Ezekiela. Ao amin'ny fijoroana vavolombelon'i Ezekiela, amin'ilay fahavetavetana faharoa, izay manamarika ny taranaka faharoan'ny Advantisma, dia mamaly ireo fanontaniana apetrak'ireo lehilahy mpaneso ao amin'i Isaia izy ireo hoe: “fa hoy izy: Tsy mahita anay Jehovah; efa nahafoy ny tany Jehovah” (Ezekiela 8:12).

Misy “Loza” tononina ho amin'ireo mpanova tantara izay miezaka manarona ny fahamarinana momba ilay fikomiana izay nitarika ho amin'ny taona 1888 sy nitranga tamin'izany.

Hohizohintsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ity fianarana ity.

“Tsy maintsy miteny aminareo aho momba ny fivoriana tany Minneapolis. Tamin'ny fotoana iray dia nanapa-kevitra hiala tamin'ilay fivoriana aho, satria hitako sy tsapako ny toe-panahin'ny fanoherana mahery izay nanjaka tao. Tsy azoko nekena na dia vetivety monja aza ilay fanahy izay niasa tamin-kery mifehy teo amin-dRahalahy Morrison sy Rahalahy Nicola. Tsy azoko isalasalana na dia indray mipi-maso aza izay karazam-panahy nanananareo.

Azo antoka fa tsy ny Fanahin'Andriamanitra izany, ary sao mbola hitohy ao amin'izao fitaka izao ianareo, dia izao no anoratako aminareo.”

“Ny alina taorian'ny nanapahako hevitra fa tsy hijanona ela kokoa tao Minneapolis aho, tao anatin'ny nofy na fahitana tamin'ny alina—tsy azoko lazaina amin'ny fahazoana antoka izay marina—dia nisy olona iray lava sady nanan-toetra manam-pahefana nitondra hafatra ho ahy ka nanambara tamiko fa sitrapon'Andriamanitra ny hijoroako eo amin'ny toeram-piasako amin'ny adidy, ary Andriamanitra tenany no ho Mpanampy ahy sy hanohana ahy mba hitenenako ny teny izay homeny ahy. Hoy izy: ‘Ho amin'ity asa ity no nananganan'ny Tompo anao. Eo ambaninao ny sandriny mandrakizay. Avy amin'ity fivoriana ity no handraisana fanapahan-kevitra ho amin'ny fiainana na ho amin'ny fahafatesana; tsy hoe misy olona tsy maintsy ho very akory, fa ny fireharehana ara-panahy sy ny fitokian-tena dia hanidy ny varavarana ka tsy havela hiditra Jesosy sy ny herin'ny Fanahiny Masina. Homena fotoana hafa izy ireo mba hiala amin'ny fitaka, hibebacka, hiaiky ny fahotany, ary hanatona an'i Kristy ka hiova fo mba hahasitrana azy ireo Izy.’”

“Hono hoy Izy hoe: ‘Araho Aho.’ Dia nanaraka ilay mpitari-dalana ahy aho, ka nitondra ahy tany amin'ireo trano samihafa izay onenan'ny rahalahy izy, ary hoy izy: ‘Henoy ny teny lazaina eto, fa voasoratra ao amin'ny bokin'ny firaketana izy ireny, ary ireo teny ireo dia hanana hery fanamelohana amin'izay rehetra mandray anjara amin'ity asa ity amin'ny fomba tsy araka ny fanahin'ny fahendrena avy any ambony, fa araka ny fanahy izay tsy midina avy any ambony, fa avy any ambany.’”

“Nihaino ny teny nolazaina, izay tokony hampahamenatra izay rehetra niteny izany. Nifampitana teny maneso izy ireo, ka naneso ny rahalahiny A. T. Jones, E. J. Waggoner, ary Willie C. White, mbamin'ny tenako. Ny toerako sy ny asako dia noresahina malalaka tamin'ireo izay tokony ho efa nanao ny asa fanetren-tena teo anatrehan'Andriamanitra sy nandamina ny fony avy. Toy ny nisy fanintonana tamin'ny fibanjinana lalandava ireo tsy rariny noforonina sy ireo filazana vokatry ny saina momba ny rahalahiny sy ny asany, izay tsy nanana fototra tamin'ny fahamarinana, ary tamin'ny fisalasalana sy ny fitenenana ary ny fanoratana zavatra mangidy vokatry ny fisalasalana, ny fanontaniana, ary ny tsi-finoana.

Hoy ny mpitari-dalana ahy hoe: “Voasoratra ao amin'ny boky izany ho fampangana an'i Jesosy Kristy. Tsy afaka mifanaraka amin'ny Fanahin'i Kristy, dia ny Fanahin'ny fahamarinana, io fanahy io. Mamo amin'ny fanahin'ny fanoherana izy ireo, ka tsy mahalala intsony, tahaka ny mpimamo, izay fanahy mifehy ny teniny na ny asany. Ity ota ity dia manafintohina an'Andriamanitra amin'ny fomba miavaka. Tsy mitondra fitoviana amin'ny Fanahin'ny fahamarinana sy ny fahitsiana intsony io fanahy io, mihoatra noho ilay fanahy izay nanosika ny Jiosy hanao firaisana tsikombakomba mba hisalasala, hitsikera, ary ho mpitsikilo an'i Kristy, Ilay Mpanavotra izao tontolo izao.

“Nolazain'ny mpitari-dalako tamiko fa nisy vavolombelona nahita ilay resaka tsy nanana an'i Kristy, ilay resaky ny andian'olona tsy voafehy, izay nampiseho ny fanahy nanosika ireo teny ireo. Raha niditra tao amin'ny efitranony izy ireo, dia niaraka taminy ny anjely ratsy, satria nakatony ny varavarana tamin'ny Fanahin'i Kristy ary tsy nety nihaino ny feony. Tsy nisy fanetren-tenan'ny fanahy teo anatrehan'Andriamanitra. Zara raha re ny feon'ny vavaka, fa ny

tsikera sy ny filazana mihoapampana ary ny fiheverana sy ny vinavina sy ny fialonana sy ny harem-po ary ny fisalasalana ratsy sy ny fiampangana lainga no niely. Raha nosokafana ny masonry, dia ho nahita izay tokony ho nampihorohoro azy izy, dia ny fifalian'ny anjely ratsy. Ary ho hitany koa ny Mpiambina iray izay nandre ny teny rehetra ka nanoratra izany teny izany tao amin'ny bokin'ny lanitra.”

“Nampahafantarina aho tamin'izany fa tamin'io fotoana io dia tsy hisy ilàna azy ny handray fanapahan-kevitra mikasika ny toerana raisina amin'ireo teboka ara-pampianarana, ny amin'izay marina, na ny hanantena toe-panahy manao fanadihadiana amim-pahamarinana, satria nisy firaisana tsikombakomba natao mba tsy hamela hisy fiovan-kevitra amin'ny teboka na toerana iray akory izay efa noraisin'izy ireo, tahaka izay nataon'ny Jiosy ihany. Betsaka no nolazain'ny Mpitarika ahy tamiko, nefa tsy manana fahafahana hanoratra izany aho. Nahita ny tenako nipetraka teo am-pandriana aho, tao anatin'ny toe-panahin'alahelo sy fahoriana, ary koa tao anatin'ny toe-panahin'ny fanapahan-kevitra mafy hijoro eo amin'ny toeram-piasako mandra-pahatapitry ny fivoriana, ary avy eo hiandry ny fitarihan'ny Fanahin'Andriamanitra hilaza amiko ny fomba hirosoana sy ny lalana tokony harahina.” The 1888 Materials, 277, 278.